

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.024.03.2017

P/17/044

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań

T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01

lpo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	Wykonywanie zadań przez ośrodki adopcyjne.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu.
Kontrolerzy	Paweł Szczepaniak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/154/2017 z dnia 28 września 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1 - 2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, nazywany dalej „Urzędem” lub „UMWW”.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marek Woźniak – Marszałek Województwa Wielkopolskiego ¹ (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności²

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Urzędu związaną z organizacją i finansowaniem pracy ośrodków adopcyjnych w latach 2015 – 2017 (I połowa).

Urząd pośredniczył między Wojewodą Wielkopolskim a Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Poznaniu³ (w strukturze którego funkcjonował Wielkopolski Ośrodek Adopcyjny⁴) w przekazywaniu informacji dotyczących przyznanej i wykorzystanej dotacji na realizację zadania zleconego, a także w bieżącym przekazywaniu do ROPS środków finansowych otrzymanych od Wojewody. Marszałek Województwa Wielkopolskiego podejmował skuteczne działania celem zapewnienia odpowiedniego poziomu finansowania zleconych zadań.

Zarząd Województwa Wielkopolskiego, nie sprawował jednakże należytego nadzoru nad przebiegiem procesów adopcyjnych, o którym mowa w art. 162 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej⁵, tj;

- pomimo obowiązku wynikającego z art. 175a tejże ustawy nie prowadził kontroli w ośrodkach adopcyjnych i nie upoważnił do sprawowania tej kontroli żadnej z osób wymienionych w tym przepisie;

- nie egzekwował od ROPS półrocznych informacji o realizacji powierzonych zadań⁶, które zgodnie z art. 174 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny winny być przekazane ministrowi właściwemu ds. rodziny za pośrednictwem marszałka województwa. Sprawozdania te zostały przekazane dopiero w dniu 16 października 2017r.;

- nie egzekwował od ROPS wynikającego z art. 185 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny, obowiązku przedkładania mu rocznego sprawozdania z działalności ośrodków adopcyjnych. Sprawozdanie za rok 2015 zostało przedstawione i zaakceptowane przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego dopiero na posiedzeniu w dniu 16 marca 2017 r. łącznie ze sprawozdaniem za rok 2016.

Stwierdzone nieprawidłowości nie miały zasadniczego wpływu na skuteczność adopcji w województwie wielkopolskim. Przeprowadzone w Urzędzie kontrole Wojewody Wielkopolskiego nie wykazywały nieprawidłowości wpływających negatywnie na dotowaną działalność.

¹ Od dnia 1 grudnia 2014 r.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Dalej zwany „ROPS”.

⁴ Dalej zwany „WOA”.

⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 697, ze zm. Ustawa zwana dalej „ustawą o wspieraniu rodziny”.

⁶ dotyczy II półrocza 2015 roku, I i II półrocza 2016 r. oraz I półrocza 2017 r.,

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Organizacja i finansowanie pracy ośrodków adopcyjnych oraz kontrola działalności tych placówek

Opis stanu
faktycznego

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej⁷ (ROPS) jest wojewódzką samorządową jednostką organizacyjną podległą bezpośrednio Zarządowi Województwa Wielkopolskiego. ROPS realizuje zadania samorządu województwa o charakterze wojewódzkim z zakresu polityki społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, w szczególności pomocy społecznej, i obejmuje swoim działaniem obszar województwa wielkopolskiego.

W strukturze ROPS, wyodrębniono komórkę organizacyjną pod nazwą Wielkopolski Ośrodek Adopcyjny z filiami w Pile oraz Lesznie, nazywaną dalej „WOA”. Ponadto, w Wielkopolsce działały trzy niepubliczne ośrodki adopcyjne działające na podstawie umów z Wielkopolskim Ośrodkiem Adopcyjnym:

- Niepubliczny Ośrodek Adopcyjny prowadzony przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy w Kaliszu,
- Niepubliczny Ośrodek Adopcyjny prowadzony przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Koninie,
- Niepubliczny Chrześcijański Ośrodek Adopcyjny w Poznaniu prowadzony przez Towarzystwo Przywracania Rodziny „PRO FAMILIA” w Poznaniu.

Łącznie, na terenie województwa wielkopolskiego znajduje się 6 ośrodków adopcyjnych: 3 publiczne i 3 niepubliczne. Koordynacją nad tymi ośrodkami zajmuje się WOA.

(dowód: akta kontroli str. 8 – 23, 36)

1. Zaspokajanie potrzeb w zakresie liczby i rozmieszczenia ośrodków adopcyjnych

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego⁸ jest elementem systemu programowania, przygotowywanego na różnych poziomach: wspólnotowym, krajowym, regionalnym i lokalnym. Na poziomie regionalnym podstawowym dokumentem ustalającym strategiczne założenia dla rozwoju województwa w zakresie polityki społecznej była „Strategia polityki społecznej dla województwa wielkopolskiego do 2020 r.”⁹. W Strategii tej wyróżniono pięć Priorytetów Strategicznych¹⁰, które zostały rozpisane na cele operacyjne i zadania adresowane m.in. do dzieci i młodzieży.

W Strategii nie wskazano wprost celów i zadań ani działań dotyczących wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej odnoszących się do funkcjonowania systemu adopcyjnego.

Natomiast w ramach V Priorytetu Strategicznego w Strategii sformułowano dla gmin i powiatów wzorcowe pakiety programowe do wykorzystania w ramach kształtowania lokalnej polityki społecznej, m.in. dla grupy adresowej odnoszącej się do funkcjonowania dzieci i młodzieży w lokalnej polityce społecznej. W pakietach tych wskazano m.in. następujące cele operacyjne:

- a) Budowa/wzmacnianie potencjału rozwojowego rodziny,
- b) Wspieranie rodziny/rodziców w realizacji ich funkcji wychowawczych,
- c) Modernizacja/poszerzenie sieci instytucjonalnej w systemie poradnictwa prawnego, psychopedagogicznego, dla dzieci i młodzieży oraz rodziny,
- d) Ochrona dzieci i młodzieży przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i społecznym wykluczeniem.

⁷ Uchwała Nr XL/569/09 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 października 2009 r. w sprawie uchwalenia Statutu Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu - zmieniona Uchwałami Sejmiku Województwa Wielkopolskiego Nr XVI/246/11 z dnia 28 listopada 2011 roku, Nr XXIII/413/12 z dnia 25 czerwca 2012 roku, Nr XXXIX/773/13 z dnia 25 listopada 2013 roku, Nr XVI/431/16 z dnia 21 marca 2016 roku.

⁸ Załącznik do Uchwały NR XXIX/559/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 roku w sprawie uchwalenia zaktualizowanej „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020”.

⁹ Uchwała Nr LI/774/10 Sejmiku Samorządu Województwa Wielkopolskiego z 25 października 2010 r.

¹⁰ I Wielkopolska równych szans i możliwości, II Zdrowi wielkopolanie, III Bezpieczna Wielkopolska (bezpieczeństwo publiczne i socjalne), IV Wielkopolska obywatelska, V Samorząd Województwa Wielkopolskiego partnerem, doradcą i konsultantem lokalnych podmiotów polityki społecznej.

Marszałek Województwa Wielkopolskiego podał w złożonym wyjaśnieniu, że w trakcie tworzenia nowego systemu adopcyjnego w Wielkopolsce ujawniono nieliczne bariery ograniczające jego funkcjonowanie, o których każdorazowo zawiadamiane było Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej lub Ministerstwo Sprawiedliwości. Dotyczyły one m.in. przyznawania dotacji celowej na kolejny rok budżetowy w oparciu o szacowane realne potrzeby i przekazywania jej jednorazowo w pełnej kwocie, określenia terminu przekazania do samorządów środków na realizację nowych zadań, przekazania dodatkowych środków na realizację przez ośrodki nowych zadań, wprowadzonych w ramach nowelizowanej ustawy, sygnalizowanie niepokojących trendów związanych z adopcjami internetowymi, poszukiwaniem przez kandydatów dziecka na „własną rękę”, wprowadzenie uprawnień do urlopu macierzyńskiego dla rodziców adoptujących dzieci powyżej 7 roku życia.

(dowód: akta kontroli str. 241 - 242)

Jak wynika z Informacji dotyczącej wdrażania ustawy, złożonej przez Dyrektor ROPS Aleksandrę Kowalską i zaakceptowanej na posiedzeniu Zarządu Województwa Wielkopolskiego w dniu 5 stycznia 2012 r., w Województwie Wielkopolskim funkcjonowało 6 ośrodków adopcyjno-opiekuńczych: 3 publiczne i 3 niepubliczne. Z początkiem 2012 r. Samorząd Województwa przejął pracowników likwidowanych publicznych ośrodków prowadzonych dotychczas przez Miasto Poznań, Miasto Leszno i Powiat Piłski. Weszli oni w skład utworzonego ROPS i funkcjonującego w jego strukturach WOA wraz z filiami w Lesznie i Pile. Planowano dalsze zlecenia prowadzenia istniejących ośrodków adopcyjnych i podpisanie umów z ośrodkami spełniającymi wymogi ustawowe, tj. Towarzystwem Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy w Koninie i Towarzystwem Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy w Kaliszu.

Jak wynika z ww. Informacji, przyjęte rozwiązania organizacyjno – prawne¹¹, bazujące na doświadczeniu funkcjonujących dotychczas placówek, pozwolą na kontynuację trwających procesów adopcyjnych oraz zagwarantują wysoką jakość zadań nałożonych ustawą o wspieraniu rodziny.

(dowód: akta kontroli str. 30 - 35)

Skuteczność adopcji w województwie wielkopolskim¹² w roku 2015 wyniosła 92,3% (liczba 222 dzieci zakwalifikowanych do adopcji, do liczby 205 dzieci przysposobionych w postępowaniu krajowym), w roku 2016 wyniosła 94,6% (odpowiednio 240 do 227 dzieci) i w I półroczu 2017 wyniosła 82% (odpowiednio 100 do 82 dzieci).

(dowód: akta kontroli str. 40)

2. Współpraca pomiędzy jednostkami systemu adopcyjnego, gromadzenie i wymiana danych

Marszałek Województwa Wielkopolskiego w obwieszczeniu¹³ z dnia 2 stycznia 2012 roku wyznaczył WOA jako ośrodek właściwy do prowadzenia banku danych o dzieciach z terenu województwa wielkopolskiego oczekujących na przysposobienie, zwany dalej „wojewódzkim bankiem danych”.

Stosownie do art. 154 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny, w Biuletynie Informacji Publicznej województwa wielkopolskiego opublikowano wykaz ośrodków adopcyjnych, które na terenie województwa prowadzą postępowania adopcyjne¹⁴.

3. Zapewnienie, wydatkowanie i rozliczenie środków finansowych przeznaczonych na funkcjonowanie ośrodków adopcyjnych

3.1. W sierpniu 2014 r. Członek Zarządu Województwa Wielkopolskiego zgłosił Wojewodzie Wielkopolskiemu w związku z projektem budżetu państwa na rok 2015 zapotrzebowanie na kwotę 2.746 tys. zł na realizację zadania zleconego – prowadzenie ośrodków adopcyjnych, w tym 600 tys. zł dotacji dla niepublicznych ośrodków adopcyjnych. Pod koniec września 2014 r. zapotrzebowanie wzrosło o 560 tys. zł w związku z wejściem w życie nowych

¹¹ Proporcjonalność rozmieszczenia placówek na terenie województwa.

¹² przyjętą na potrzeby kontroli tj. proporcja dzieci przysposobionych do zakwalifikowanych do przysposobienia

¹³ Nr ROPS.IX.5010-1/2012 Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego, poz. 1042 z 20 lutego 2012 r.

¹⁴ Bip.umww.pl/Urząd Marszałkowski/Sprawy do załatwienia/Sprawy inne/Procedura adopcyjna.

obowiązków dotyczących promowania idei adopcji oraz prowadzenia szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, osób prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

W projekcie ustawy budżetowej na rok 2015 oraz w ustawie budżetowej na rok 2015¹⁵ przyjęto plan dotacji celowych w kwocie 1.663 tys. zł. Kwota ta, zdaniem Dyrektora ROPS, nie zabezpieczała realizacji zadań ani podstawowych potrzeb takich jak wynagrodzenia pracowników i opłaty administracyjne. Marszałek Województwa Wielkopolskiego interweniował u Wojewody Wielkopolskiego o zwiększenie planu dotacji celowych o kwotę 1.463 tys. zł, po czym plan został zwiększony¹⁶ o kwotę 1.643 tys. zł ze środków pochodzących z rezerwy celowej (łącznie do kwoty 3.306 tys. zł). Dotacja celowa na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych stowarzyszeniom w ramach tych środków wyniosła 870 tys. zł i została wykorzystana w kwocie 869,7 tys. zł. Dotację pobraną w roku 2015 w nadmiernej wysokości (238,82 zł) zwrócono do budżetu województwa wielkopolskiego.

(dowód: akta kontroli str. 43 – 44, 45 - 83)

3.2. W sierpniu 2015 r. Członek Zarządu Województwa Wielkopolskiego w związku z projektem budżetu państwa na rok 2016, zgłosiła Wojewodzie Wielkopolskiemu zapotrzebowanie na kwotę 3.670 tys. zł na realizację zadania zleconego – prowadzenie ośrodków adopcyjnych.

W projekcie ustawy budżetowej na rok 2016 oraz w ustawie budżetowej na 2016 r.¹⁷ plan dotacji celowych przyjęto w kwocie 1.722 tys. zł. Kwota ta, zdaniem Dyrektora ROPS, nie zabezpieczała realizacji zadań ani podstawowych potrzeb takich jak wynagrodzenia pracowników i opłaty administracyjne. Członek Zarządu Województwa Wielkopolskiego wielokrotnie interweniowała u Wojewody Wielkopolskiego o zwiększenie planu dotacji celowych do kwoty 3.670 tys. zł¹⁸. Plan dotacji celowych, został zwiększony¹⁹ łącznie o kwotę 160 tys. zł oraz o kwotę 824,5 tys. zł ze środków pochodzących z rezerwy celowej²⁰ (łącznie do kwoty 2.706,5 tys. zł). Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom w ramach tych środków wyniosła 903 tys. zł i została wykorzystana w całości.

(dowód: akta kontroli str. 43 - 44, 84 - 116)

3.3. W lipcu 2016 r. Członek Zarządu Województwa Wielkopolskiego w związku z projektem budżetu państwa na rok 2017 zgłosiła Wojewodzie Wielkopolskiemu zapotrzebowanie na kwotę 3.840 tys. zł na realizację ww. zadania zleconego. W projekcie ustawy budżetowej na rok 2017 plan dotacji celowych przyjęto w kwocie 861 tys. zł.

W dniu 10 października 2016 r. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej poinformowało Marszałków Województw, że zaplanowana w projekcie ustawy budżetowej na rok 2017 kwota dotacji celowych stanowi tylko część środków na realizację tych zadań, pozostała zaplanowana została w rezerwie celowej²¹ z przeznaczeniem m.in. na prowadzenie ośrodków adopcyjnych. Członek Zarządu Województwa Wielkopolskiego interweniowała u Wojewody Wielkopolskiego o zwiększenie planu dotacji celowych do kwoty 3.840 tys. zł²².

W ustawie budżetowej na rok 2017²³ zaplanowano kwotę w wysokości 1.722 tys. zł. Kwota ta, zdaniem Członka Zarządu Województwa Wielkopolskiego, w piśmie przesłanym Wojewodzie Wielkopolskiemu²⁴, wystarczy do sierpnia 2017 r.

¹⁵ Ustawa z dnia 15 stycznia 2015 r. Dz. U. poz. 153, ze zm.

¹⁶ W dniu 1 kwietnia 2015 r.

¹⁷ Ustawa z dnia 25 lutego 2016 r. Dz. U. poz. 278, ze zm.

¹⁸ Pisma z 18 marca 2016 r., 9 maja 2016 r. 3 i 17 czerwca 2016 r., 19 lipca 2016 r., 22 września 2016 r., 17 listopada 2016 r.

¹⁹ W dniach 25 maja 2016 r. i 29 lipca 2016 r.

²⁰ W dniu 3 października 2016 r.

²¹ Poz. 53 – środki na finansowanie lub dofinansowanie zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

²² Pisma z 17 listopada 2016 r., 16 stycznia 2017 r.,

²³ Ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. Dz. U. z 2017 poz. 108, ze zm.

²⁴ W dniu 27 lutego 2017 r.

Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom w ramach tych środków wyniosła 600 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 43 – 44, 117 - 168)

W latach 2015-2017 budżet województwa wielkopolskiego nie był konstruowany w układzie zadaniowym.

Planowane w 2015 r. wydatki z zakresu organizowania i prowadzenia ośrodków adopcyjnych wyniosły łącznie 3.306,0 tys. zł i były równe otrzymanej z budżetu państwa dotacji na organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjnych. Wydatki na obsługę tego zadania w 2015 r. wyniosły łącznie 3.307,5 tys. zł, w tym na wydatki związane z obsługą wojewódzkiego banku danych o dzieciach z terenu województwa oczekujących na przysposobienie przewidziano 57,0 tys. zł zaś na dotacje dla niepublicznych ośrodków adopcyjnych 870,0 tys. zł.

W roku 2016 planowane wydatki z ww. zakresu wyniosły łącznie 2.706,5 tys. zł i były równe otrzymanej z budżetu państwa dotacji na ten cel. Wydatki na obsługę tego zadania wyniosły łącznie 2.769,7 tys. zł, w tym na wydatki związane z obsługą wojewódzkiego banku danych 55,1 tys. zł zaś na dotacje dla niepublicznych ośrodków adopcyjnych 903,0 tys. zł.

Na rok 2017 r. planowane wydatki z ww. zakresu wyniosły łącznie 1.722,0 tys. zł, a wielkość otrzymanej z budżetu państwa dotacji na ten cel w I półroczu 2017 r. wyniosła 1.543,0 tys. zł. Wydatki na obsługę tego zadania wyniosły w I półroczu łącznie 1.469,2 tys. zł, w tym na wydatki związane z obsługą wojewódzkiego banku danych przewidziano 35,8 tys. zł oraz na dotacje dla niepublicznych ośrodków adopcyjnych w wys. 600,0 zł.

Samorząd województwa wielkopolskiego dofinansował środkami własnymi realizację zadania z zakresu administracji rządowej dot. prowadzenia ośrodków adopcyjnych w wysokości 1,5 tys. zł w 2015 r oraz w wys. 63,2 tys. zł w 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 38, 41, 243)

4. Prowadzenie monitoringu i nadzoru nad działalnością ośrodków adopcyjnych

4.1. Marszałek Województwa Wielkopolskiego podał w złożonym wyjaśnieniu, że przebieg procesów adopcyjnych na terenie województwa monitorowany jest w Wielkopolskim Ośrodku Adopcyjnym, m.in. poprzez cykliczne spotkania kierownictwa wszystkich ośrodków adopcyjnych, szczegółową analizę półrocznych sprawozdań rzeczowo-finansowych przekazywanych do wojewody, stałą kontrolę finansową poprzez cząstkowe i roczne sprawozdania z realizacji budżetu ośrodków niepublicznych, a o ich wynikach dyrektor ROPS informuje na bieżąco sprawującego nadzór nad ROPS członka zarządu województwa wielkopolskiego.

(dowód: akta kontroli str. 242)

4.2. ROPS, stosownie do przepisu art. 174 ustawy o wspieraniu rodziny złożył w dniu 16 października 2015 r., do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, za pośrednictwem Marszałka Województwa Wielkopolskiego, informację za I półrocze 2015 r. o realizacji przez WOA powierzonych zadań jako ośrodka prowadzącego WBD. Pozostałe informacje przekazane zostały dopiero podczas kontroli NIK, co zostało opisane w części „ustalone nieprawidłowości”.

(dowód: akta kontroli str. 180 - 195)

4.3. Od początku 2015 roku do końca I połowy 2017 r. do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego wpłynęły następujące skargi:

- ROPS.III/051/2/2015²⁵ - dotycząca procedury kwalifikacyjnej dzieci do przysposobienia krajowego w WOA Filia w Lesznie. Sprawa została ponownie zbadana wraz z organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz powtórnie rozpatrzona przez Komisję Kwalifikacyjną ds. Adopcji. W wyniku przeprowadzonych czynności dzieci pozostały w rodzinnej pieczy zastępczej;
- ROPS.III/051/3/2017²⁶ - dotycząca zarzutu o możliwość naruszania ochrony danych osobowych przez WOA w Poznaniu, skutkującego odpowiedzialnością karną, poprzez zastosowanie narzędzia badawczego – Genogram. Dyrektor ROPS udzielił małżonkom

²⁵ Ewidencja wpływu pism UMWW 134275/15.

²⁶ Centralny Rejestr Skarg i Wniosków UMWW DO-IV.1510.12.2017.

wyczerpujących wyjaśnień dotyczących stosowanej metody badawczej. W odpowiedzi Członka Zarządu Województwa Wielkopolskiego pani Marzeny Wodzińskiej, skierowanej do skarżących, znalazło się wyjaśnienie, że zastosowane narzędzie diagnostyczne jest zgodne z metodologią i nie narusza prawa;

- ROPS.III/051/5/2017²⁷ - dotycząca negatywnej wstępnej oceny kandydatów do przysposobienia wydanej przez Chrześcijański Ośrodek Adopcyjny „Pro Familia” w Poznaniu. Sprawa została dogłębnie zbadana w oparciu o zastosowane czynności w ramach procedur adopcyjnych. Członek Zarządu Województwa Wielkopolskiego, pani Marzena Wodzińska po analizie dokumentacji, udzieliła wyczerpujących wyjaśnień, uznając zażalenie za bezpodstawne.

(dowód: akta kontroli str. 196 – 201, 242-243)

4.4. Marszałek Województwa Wielkopolskiego przeprowadził na początku 2017 r. kontrolę kompleksową ROPS za lata 2015 – 2016 m.in. w zakresie nadzoru, kontroli i skarg oraz działalności merytorycznej ROPS, oceniając pozytywnie działalność jednostki i nie wydając zaleceń pokontrolnych.

(dowód: akta kontroli str. 202 - 203)

4.5. Wojewoda Wielkopolski przeprowadził w latach 2015 – 2017 następujące kontrole realizacji przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego zadania dot. prowadzenia ośrodków adopcyjnych:

1. W 2016 kontrolę w ROPS w zakresie oceny wysokości środków przekazywanych na realizację zadania zleconego poszczególnym ośrodkom adopcyjnym w kontekście jakości wykonywanych usług, liczby przeprowadzonych procedur adopcyjnych, liczby udzielonych porad, jak również skuteczności postępowania adopcyjnego, za okres od stycznia 2012 r. do końca 2015 r. Wojewoda Wielkopolski pozytywnie ocenił funkcjonowanie kontrolowanych jednostek w obszarze określonym celami kontroli.

(dowód: akta kontroli str. 204 - 230)

2. W 2017 r. kontrolę w zakresie wykorzystania i rozliczenia dotacji celowych udzielonych samorządowi województwa wielkopolskiego na realizację zadania zleconego z zakresu administracji rządowej polegającego na organizowaniu i prowadzeniu ośrodków adopcyjnych w latach 2015-2016, wynikającego z art. 184 ustawy o wspieraniu rodzin. Wojewoda Wielkopolski ocenił pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości wykorzystanie dotacji celowej udzielonej na realizację tego zadania. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in. tego, że Zarząd Województwa Wielkopolskiego, wbrew obowiązowi wynikającemu z art. 175a ust. 1 i 2 ww. ustawy, nie przeprowadził kontroli w ośrodkach adopcyjnych. Jak podała w złożonych wyjaśnieniach Członek Zarządu M. Wodzińska, jako osoba sprawująca bezpośredni, ciągły i systematyczny nadzór nad ROPS jest na bieżąco informowana o działaniach i efektach prac Wielkopolskiego Ośrodka Adopcyjnego. Natomiast ROPS dokonywał bieżącej i okresowej kontroli finansowej wykorzystania środków publicznych przez podmioty, którym zlecono prowadzenie niepublicznych ośrodków adopcyjnych oraz prowadził bieżący monitoring zadań merytorycznych. W odpowiedzi, Marszałek Województwa wskazał, że Zarząd Województwa Wielkopolskiego wyznaczy i upoważni osobę do sprawowania tej kontroli.

(dowód: akta kontroli str. 231 - 238)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach 2015 – 2016 Marszałek Województwa Wielkopolskiego, pomimo obowiązku wynikającego z art. 175a ustawy o wspieraniu rodziny, nie prowadził kontroli w ośrodkach adopcyjnych, ani nie upoważnił do jej sprawowania żadnej z osób wymienionych w tym przepisie.

Jak podał w złożonym wyjaśnieniu Marszałek Województwa Wielkopolskiego Zarząd Województwa nie skorzystał dotychczas z uprawnienia, o którym mowa w art. 175a ustawy o wspieraniu rodziny, upoważnienia w formie pisemnej członka zarządu województwa,

²⁷ Centralny Rejestr Skarg i Wniosków UMWW DO-IV.1510.14.2017.

pracownika urzędu albo kierownika jednostki organizacyjnej województwa do sprawowania kontroli nad ośrodkami adopcyjnym. Bieżący nadzór nad Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Poznaniu, w ramach którego funkcjonuje Wielkopolski Ośrodek Adopcyjny, sprawuje Członek Zarządu Województwa Pani Marzena Wodzińska. Natomiast Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu dokonuje bieżącej i okresowej kontroli finansowej wykorzystania środków publicznych przez podmioty, którym zlecono prowadzenie niepublicznych ośrodków adopcyjnych w Kaliszu, Koninie i Poznaniu. Zarząd Województwa Wielkopolskiego, zgodnie z wyjaśnieniami, wyznaczy i upoważni osobę do sprawowania kontroli nad ośrodkami adopcyjnymi, o których mowa w art. 175a ustawy o wspieraniu rodziny.

(dowód: akta kontroli str. 169 - 179, 243 - 244)

2. Zarząd Województwa Wielkopolskiego nie egzekwował od ROPS obowiązku przedkładania mu rocznego sprawozdania z działalności ośrodków adopcyjnych. Dyrektor ROPS, wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 185 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny nie przedłożyła rocznego sprawozdania z działalności ośrodka adopcyjnego za rok 2015. Przedłożyła natomiast jedno sprawozdanie za lata 2015 – 2016. Jak wyjaśnił Marszałek Województwa Wielkopolskiego, roczne sprawozdanie, o którym mowa w art. 185 ustawy o wspieraniu rodziny zostało, niezwłocznie po ujawnieniu zaległości, złożone Zarządowi Województwa Wielkopolskiego i zaakceptowane w dniu 16 marca 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 243)

3. Marszałek Województwa Wielkopolskiego nie egzekwował od ROPS obowiązku przedkładania informacji o realizacji powierzonych zadań. ROPS, jako ośrodek wyznaczony przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego do prowadzenia wojewódzkiego banku danych o dzieciach oczekujących na przysposobienie, wbrew art. 174 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny nie przekazał ministrowi właściwemu do spraw rodziny informacji o realizacji powierzonych zadań. Przekazanie tych informacji winno odbyć się za pośrednictwem Marszałka Województwa Wielkopolskiego.

Jak wyjaśnił Marszałek Województwa Wielkopolskiego, informacje o realizacji powierzonych zadań ośrodki adopcyjne przekazują Ministrowi Rodziny Pracy i Polityki Społecznej nie rzadziej niż co 6 miesięcy. Stąd nastąpiło utożsamienie obowiązku sprawozdawczego wymienionego w art. 174 i w art. 183 pkt 4 ustawy o wspieraniu rodziny. Regularne, półroczne przekazywanie danych Wojewodzie Wielkopolskiemu w wersji elektronicznej z równoczesnym brakiem korekty ze strony Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej skutkowało przekonaniem, że przekazywane informacje są wystarczające i adekwatne do wymagań ustawowych, co w wyniku działań kontrolnych niezwłocznie skorygowano w październiku 2017 roku.

(dowód: akta kontroli str. 243 - 244)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Zarządu Województwa Wielkopolskiego w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁸, wnioskuje o przeprowadzanie kontroli ośrodków adopcyjnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

²⁸ Dz. U. z 2017 r., poz. 524.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia **12** grudnia 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler:
Paweł Szczepaniak
Główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
z up. Grzegorz Malesiński
Wicedyrektor

.....
Podpis

.....
Podpis